

פרשת נח

נושא השבוע: מיהו צדיק?

נושא השבוע

"נח איש צדיק תמים הָיָה בְּדֹרֹתָיו". "צדיק" הוא מי שמקיים את מצוות ה' ובמיוחד את המצוות האוסרות על פגיעה בזולת. "תמים" משמעו- שלם. מעין הגדרה של הצדיק מצויה בדברי הנביא יחזקאל (יחז' י"ח): לא נכשל בעבודה זרה, לא קרב אל אשת רעהו ולא אל אשה נידה, לא הונה, לא גזל, מעוול השיב ידו, השיב משכון, האכיל רעב, כיסה ערום ודן משפט צדק בין איש לאיש. לגבי הביטוי "בדורותיו" שתי דעות אצל חז"ל- יש הדורשים אותו לגנאי - שרק בדורו שלו נחשב צדיק, ומדמים אותו לעוור למחצה אשר בשוק של סומין נקרא רואה. ויש הדורשים לשבח - מה אם בדורותיו היה צדיק, בדור אחר על אחת כמה וכמה! ומדמים אותו לצלוחית בושם המונחת בין קברות, ואפילו שם ריחה נודף. אילו חוץ לקברות, כל שכן!

פסוקים מומלצים לקריאה: בראשית, פרק ו' פס' ה'- פרק ח' פסוק כ"ב.

מה בפרשה

- **סיפור המבול** - אלוהים הביא מבול לעולם כעונש על מעשיהם הרעים של בני האדם. רק נח, משפחתו ובעלי החיים שהיו אתו בתיבה ניצלו.
- **שכרותו של נח** - לאחר המבול נטע נח כרם, שתה מן היין, השתכר והתגלה באוהלו. בנו חם ראה את ערוות אביו וסיפר זאת לאחיו, ואלה כיסו את ערוות אביהם מבלי להביט. בעקבות האירוע קילל נח את זרע חם, אבי כנען, וברך את זרע חם ויפת.
- **סיפור מגדל בבל** - כל האנושות, מלוכדת ודוברת שפה אחת, בנתה מגדל שראשו בשמיים. בתגובה בלל האלוהים את שפתם ופיזר אותם בארץ.

נושאים לשיחה

ניתן לשוחח על המילה "צדק" ולעמוד על היותה מורכבת מאותו שורש של המילה "צדיק" ומכאן והלאה לשוחח על משמעותה של הקבלה זו: מה ניתן ללמוד ממנה על מעשיו של הצדיק? האם כל מי שנוהג בצדק הוא צדיק? כיצד הם רואים את הגדרת המושג "צדיק"? על אילו תחומים מדובר וכו' (יתכן כי תעלה המשמעות הדתית הקיימת כיום למושג זה, זוהי הזדמנות לנסות לעמוד על מקורה). בהקשר לשיר "איש על ספסל" ניתן לשאול את הילדים מדוע לדעתם הגיבו האנשים כפי שהגיבו ובעצם לא יכלו להעלות את האפשרות לנתינה ללא רווח? ניתן להעלות את הגישה שכיום כל אחד רוצה להרוויח, ונתינה ללא תמורה נתפשת כ"פראייריות". אפשר לדבר על 'נתינה מהלב' נתינה כדי לעזור או סתם לחלוק את הטוב שברשותך. ניתן לשאול את הילדים האם יש להם הזדמנויות לעזור ללא תמורה והאם הם עושים זאת.

מ ד ר ש

מדרש זה מציג לנו **שתי אפשרויות** התייחסות לאותו אירוע: בשלב ראשון אנו נפגשים עם הצעתם של תלמידיו של רבי שמעון בן שטח – להשאיר את האבן היקרה ברשותו. ההצעה נראית בעינינו הגיונית: היא הצעה שאינה סותרת את מה שמחויב על פי דין ואינה עוברת על שום חוק או תפישה מוסרית. ואולם, מיד לאחר מכן אנו נפגשים עם הצעתו של רבי שמעון עצמו, וברור לנו כי מדובר בשלב אחד גבוה יותר, אותו ניתן להגדיר כ"**לפנים משורת הדין**". ההתנהגות המוצעת על-ידי רבי שמעון בן שטח מונחת לא רק על-ידי **המחויבות לחוק** או על-פי נוחותו של האדם הפועל ורצונותיו, אלא מונעת מתוך ניסיון להיכנס באופן מלא לעמדתו של **האדם שממול** ולנסות לבחון כיצד **הוא מרגיש** ואיך היה רוצה שינהגו בו. מעניין לבדוק עם התלמידים האם צריך וכדאי לדעתם **לנהוג לפנים משורת הדין**, ניתן להציג **שתי זוויות מבט** בנושא ולהזמין את התלמידים להכריע ביניהן: מצד אחד - הדין נקבע כדי שינהגו לפיו ולא יגזימו, ומצד שני – הדין נקבע לפי ממוצע אם אדם מרגיש שהוא יכול להתנהג בצורה תורמת ונותנת יותר – עליו לעשות זאת.

פעילות נוספת

בעקבות קריאת הקטע "מבעד לחלון" ניתן לעודד את הילדים לארגון **פעילות צדקה חד פעמית** כמו איסוף מוצרי מזון, בגדים או כסף או לפעילות התנדבותית קבועה. חשוב להדגיש בין השאר את חשיבותה של התמיכה **והעזרה הרוחנית** לא פחות מזו הפיסית (כמו למשל ביקורים בבית אבות קרוב או אירגון חוג לילדים פגועים). כדאי לכוון את התלמידים **למוסדות שכונתיים** או לכאלה **המוכרים לילדים** כמו מרכז קליטה, מוסדות שונים לילדים פגועים וכדומה.